

**PROGRAM PROFILAKTYCZNYCH
SZCZEPIEŃ PRZECIW GRYPIE
DLA MIESZKAŃCÓW GMINY STRAWCZYN
NA ROK 2023**

Okres realizacji: rok 2023

Spis treści

1. Opis problemu zdrowotnego.....	3
a) Problem zdrowotny	3
b) Epidemiologia zakażeń grypy w Polsce.....	4
c) Populacja podlegająca jednostce samorządu terytorialnego i populacja kwalifikująca się do włączenia do programu.....	5
d) Obecne postępowanie w omawianym problemie zdrowotnym ze szczególnym uwzględnieniem gwarantowanych świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.....	5
e) Uzasadnienie potrzeby wdrożenia programu.....	5
2. Cele programu	6
a) Cel główny.....	6
b) Cele szczegółowe	6
3. Adresaci programu	7
4. Realizacja programu i jego finansowanie.....	7
a) Części składowe programu, etapy i działania organizacyjne.....	7
b) Planowane interwencje	7
c) Kryteria i sposób kwalifikacji uczestników	8
d) Zasady udzielania świadczeń w ramach programu	8
e) Sposób zakończenia udziału w programie i możliwości kontynuacji otrzymywania świadczeń zdrowotnych, jeżeli istnieją wskazania.....	8
f) Bezpieczeństwo planowanych interwencji	8
g) Kompetencje/warunki niezbędne do realizacji programu	8
5. Koszt realizacji	9
a) Koszty jednostkowe	9
b) Planowane koszty całkowite	9
c) Źródła finansowania, partnerstwo	9
d) Argumenty przemawiające za tym, że wykorzystanie dostępnych zasobów jest optymalne	10
6. Monitorowanie i ewaluacja	10
a) Ocena zgłaszalności do programu	10
b) Ocena jakości świadczeń w programie	10
7. Ocena efektywności programu	10

1. Opis problemu zdrowotnego

a) Problem zdrowotny

Grypa jest zespołem objawów klinicznych związanym z ostrym zakażeniem układu oddechowego, wywołanym przez wirusa grypy.

Grypa sezonowa to zachorowania występujące corocznie w okresie epidemicznym, spowodowane przez typowe wirusy grypy występujące u ludzi.

Grypa pandemiczna to zachorowania występujące co kilkanaście lub kilkadziesiąt lat w postaci światowych epidemii (pandemii) wywoływane przez nowe, nieznane do tej pory u ludzi podtypy lub warianty wirusa, np. tzw. hiszpanka (w latach 20. XX wieku). Ponieważ większość osób w populacji (w skrajnych przypadkach nikt) nie ma nawet resztkowej odporności na takie nowe rodzaje wirusa, zakażenie szerzy się bardzo szybko – podczas pandemii liczba zachorowań jest kilkakrotnie większa niż podczas zwykłych epidemii grypy sezonowej.

Epidemiczne zachorowania u ludzi wywołują typy A i B. Typ A dzieli się na podtypy na podstawie swoistości antygenowej 2 białek powierzchniowych – hemaglutyniny (H) i neuraminidazy (N). Grypę sezonową najczęściej wywołują wirusy podtypów H1N1 i H3N2 (w niektórych sezonach H1N2), w mniejszym stopniu wirus grypy B. Wirusa grypy A charakteryzuje duża zmienność antygenowa, która powoduje ryzyko zachorowania każdego roku i konieczność corocznej aktualizacji składu szczepionek. Sezon zachorowań na grypę na półkuli północnej przypada na okres od jesieni do wczesnej wiosny.

Zarażenie wirusem grypy następuje drogą kropelkową. Zachorowanie na grypę może powodować pojawienie się innych chorób jako powikłań. Może również doprowadzić do pogorszenia przebiegu chorób występujących przed zachorowaniem. Grypa może doprowadzić do groźnych powikłań ze strony układu oddechowego, krążenia, ośrodkowego układu nerwowego oraz innych narządów (ucha środkowego, nerek).

Infekcje grypowe są szczególnie groźne dla osób w starszym wieku. W tej grupie pacjentów są one najczęstszą przyczyną zaostrzeń chorób układu oddechowego, mogą także prowadzić do powikłań ze strony pozostałych układów, w tym układu sercowo-naczyniowego.

Szczepienie przeciwko grypie jest postępowaniem o wysokim współczynniku efektywności, szczególnie w populacji osób starszych. Stosowanie szczepień ochronnych zmniejsza liczbę zachorowań, redukuje liczbę hospitalizacji i śmiertelność z powodu grypy oraz jej powikłań.

b) Epidemiologia

Grypa jest chorobą zakaźną stanowiącą duże zagrożenie dla zdrowia. Według szacunków Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), na całym świecie na grypę choruje co roku od 5 do 15% populacji, co oznacza od 360 do 1.080 milionów ludzi, 3-5 mln osób cierpi z powodu jej ostrych objawów i umiera w jej następstwie nawet do pół miliona osób.

Według danych Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny, spośród wszystkich chorób zakaźnych objętych nadzorem epidemiologicznym najwięcej zachorowań w Polsce wywołuje grypa. Rokrocznie w okresie szczytu sezonu epidemicznego, który w kraju obserwowany jest najczęściej w okresie od stycznia do marca, zachorowania na grypę i choroby grypopodobne powodują przeciążenie systemu podstawowej opieki zdrowotnej i stają się główną przyczyną absencji chorobowej, generując poważne koszty ekonomiczne i społeczne.

W sezonie grypowym 2022/2023, w okresie od 1 września 2022 r. do 22 maja 2023 r. odnotowano w Polsce łącznie 5 792 177 zgłoszeń przypadków zachorowań lub podejrzeń zachorowań na grypę - wynika z meldunków epidemiologicznych NIZP-PZH.

Zachorowania na grypę w sezonie 2022/2023 – statystyki.

Okres zachorowań	zachorowania i podejrzenia zachorowań na grypę
wrzesień 2022	345 732
październik 2022	453 106
listopad 2022	493 713
grudzień 2022	1 139 739
styczeń 2023	980 959
luty 2023	738 504
marzec 2023	852 671
kwiecień 2023	510 813
1-22 maja 2023	276 940
Łącznie	5 792 177

Zgony z powodu grypy w sezonie 2022/2023 - statystyki

Okres zachorowań	zachorowania i podejrzenia zachorowań na grypę
wrzesień 2022	0
październik 2022	0
listopad 2022	0
grudzień 2022	24
styczeń 2023	71
luty 2023	17
marzec 2023	4
kwiecień 2023	4
1-22 maja 2023	1
Łącznie	121

Osoby powyżej 65 roku życia, kobiety w ciąży, pacjenci z chorobami przewlekłymi czy dzieci poniżej 2 lat należą do grup szczególnie narażonych na ciężki przebieg choroby oraz poważne powikłania pogrypowe — w tym zapalenie płuc, mięśnia sercowego, mózgu czy opon mózgowych. W najtrudniejszych wypadkach dochodzi do hospitalizacji pacjenta lub zgonu. Najskuteczniejszą metodą uniknięcia zachorowania i związanych z nim powikłań są szczepienia profilaktyczne

c) Populacja podlegająca jednostce samorządu terytorialnego i populacja kwalifikująca się do włączenia do programu

Gmina Strawczyn liczy obecnie ponad 11 tysięcy mieszkańców. W ramach programu w roku 2023 (sezon 2023/2024) szczepieni będą mieszkańcy gminy w wieku 55 lat i starsi.

d) Obecne postępowanie w omawianym problemie zdrowotnym ze szczególnym uwzględnieniem gwarantowanych świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

W aktualnym kalendarzu szczepień ochronnych, niefinansowanych ze środków znajdujących się w budżecie ministra właściwego do spraw zdrowia, szczepienia przeciwko grypie są szczepieniami zalecanymi.

Źródło: Program Szczepień Ochronnych na rok 2023,

<https://www.gov.pl/web/gis/program-szczepien-ochronnych-na-2023-rok>

e) Uzasadnienie potrzeby wdrożenia programu

Szczepienia są powszechnie uznaną metodą profilaktyki i kontroli grypy. W populacjach zwiększonego ryzyka zaleca się immunizację czynną z użyciem szczepionki przeciw grypie przed kolejnym sezonem epidemicznym. Wprowadzenie szczepień ochronnych pozwala na zmniejszenie liczby hospitalizacji z powodu ciężkiego przebiegu grypy bądź powikłań wymagających leczenia szpitalnego.

Szczepienia ochronne nie tylko przyczyniają się do ograniczenia zachorowań i skutków społeczno-ekonomicznych związanych z chorobami zakaźnymi, ale także sprzyjają poprawie zdrowia publicznego.

Szczepienia przeciwgrypowe przynoszą, poza indywidualnymi, również korzyści społeczne i ekonomiczne. Przerywany jest łańcuch infekcji, jeśli wystarczająco wiele osób zaszczepi się przeciw grypie. Przez to uzyskuje się efekt zapobieżenia rozprzestrzenianiu się epidemii grypy. W przypadku osób zaszczepionych nie będzie potrzeby wydawania zwolnień lekarskich z powodu grypy. Dzięki szczepieniom ochronnym przeciw grypie można uniknąć kosztów leczenia, a w ciężkich przypadkach również wysokich kosztów hospitalizacji. Według Programu Szczepień Ochronnych na rok 2023, w związku z przesłankami epidemiologicznymi, zaleca się w szczególności zaszczepienie między innymi osób w wieku 55 lat i starszych.

2. Cele programu

a) Cel główny

Zwiększenie liczby osób zaszczepionych przeciwko grypie wśród populacji objętej programem, a tym samym zapobieganie zachorowaniom na grypę i występowaniu powikłań pogrypowych. Zmniejszenie przez to liczby wizyt chorych pacjentów w okresie jesiennozimowym u lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej.

b) Cele szczegółowe

- podniesienie poziomu wiedzy na temat szczepień przeciw grypie i ich celowości,
- zmotywowanie osób w wieku od 55 roku życia do szczepień przeciw grypie poprzez:
  - kolportowanie materiałów edukacyjnych,
  - stworzenie optymalnych warunków do wykonania szczepień,
  - wykonanie szczepień przeciw grypie.

3. Adresaci programu

Szczepieniom poddane zostaną osoby w wieku 55 lat i starsze, zameldowane na terenie gminy Strawczyn.

Termin rozpoczęcia szczepień w 2023 roku planowany jest od sierpnia do 15 grudnia.

W ramach kontynuacji, w następnych latach szczepienia odbywać się będą w podobnych okresach.

4. Realizacja programu i jego finansowanie

Program profilaktyczny szczepień przeciw grypie będzie realizowany przez kolejne lata, a finansowany z budżetu Gminy Strawczyn.

a) Części składowe programu, etapy i działania organizacyjne

1. Opracowanie programu.

2. Jednostka realizująca program zostanie wyłoniona w drodze konkursu.

3. Realizacja programu:

- dotarcie z informacją o programie do osób spełniających kryteria włączenia (działania edukacyjne),
- rekrutacja osób do programu,
- realizacja programu poprzez badanie przez lekarza każdej osoby przed szczepieniem oraz szczepienie zgodnie ze wskazaniami producenta szczepionki.

b) Planowane interwencje

Program realizowany będzie z udziałem podmiotu leczniczego, którego pracownicy dysponują odpowiednimi kwalifikacjami oraz doświadczeniem w przeprowadzaniu szczepień. Szczepienia prowadzone będą przez pielęgniarki pod nadzorem lekarzy, po wcześniejszym uzyskaniu zgody na wykonanie szczepienia.

Wyboru szczepionki dokona podmiot leczniczy, który będzie realizatorem programu.

c) Kryteria i sposób kwalifikacji uczestników

W ramach programu szczepione będą osoby w wieku od 55 lat, zameldowane na terenie gminy Strawczyn.

d) Zasady udzielania świadczeń w ramach programu

Świadczenie w postaci wykonania szczepienia przeciw grypie otrzymają osoby zakwalifikowane przez lekarzy. Działaniami edukacyjnymi zostaną objęci mieszkańcy kwalifikujący się do szczepień.

e) Sposób zakończenia udziału w programie i możliwości kontynuacji otrzymywania świadczeń zdrowotnych, jeżeli istnieją wskazania

Uczestnictwo w programie polegać będzie na zrealizowaniu szczepienia szczepionką przeciw grypie. W programie będą brały udział te osoby, które dobrowolnie wyrażą chęć uczestnictwa i zostaną zakwalifikowane przez lekarzy,

f) Bezpieczeństwo planowanych interwencji

Program szczepień będzie realizowany przez podmiot leczniczy, wyłoniony w konkursie. Szczepienie będzie przeprowadzone z zachowaniem wszelkich warunków, określonych dla prawidłowego szczepienia.

W programie będą użyte szczepionki przeciw grypie zarejestrowane i dopuszczone do obrotu w Polsce.

g) Kompetencje/warunki niezbędne do realizacji programu

Realizacja szczepień odbywać się będzie zgodnie z obowiązującym harmonogramem czasu pracy pracowników realizatora (uprawnionych lekarzy i pielęgniarek) bądź w przypadku dużej frekwencji szczepiących się - w terminach wyznaczonych przez kierownika podmiotu leczniczego.

W ramach realizacji programu podmiot leczniczy zapewnia:

- rejestrację pacjentów do lekarza (rejestracja wyłącznie osobista),
- szczepionkę przeciwko grypie,
- badanie i szczepienie uprawnionego pacjenta.

5. Koszt realizacji

a) Koszty jednostkowe

Planuje się, że koszt zaszczepienia jednej osoby wyniesie około 80 złotych.

Szczepienia będą bezpłatne tylko dla osób z zakwalifikowanych do programu roczników, zameldowanych na terenie gminy Strawczyn.

Ze względu na bezpieczeństwo pacjentów fizycznie szczepionki nie będą wydawane.

b) Planowane koszty całkowite

Uprawnionych do udziału w programie bezpłatnych szczepień przeciwko grypie na terenie gminy Strawczyn jest około 2700 osób. Zgłaszalność do programu, w oparciu o doświadczenia z lat poprzednich i aktualne uwarunkowania epidemiologiczne, szacowane są na około 150 zaszczepionych osób.

c) Źródła finansowania, partnerstwo

Szczepienia przeciw grypie w ramach proponowanego programu sfinansowane zostaną w całości z budżetu Gminy Strawczyn.

d) Argumenty przemawiające za tym, że wykorzystanie dostępnych zasobów jest optymalne

- 1) Realizacja szczepień przeciw grypie jest zalecana przez wiodące instytucje zdrowia publicznego, w tym WHO oraz Głównego Inspektora Sanitarnego w Polsce.
- 2) W Polsce brak jest masowych, refundowanych w ramach ubezpieczenia zdrowotnego, szczepień przeciw grypie.
- 3) Wybrana grupa jest zgodna z kalendarzem szczepień ochronnych oraz optymalna w aspekcie możliwości finansowych Gminy Strawczyn.

6. Monitorowanie i ewaluacja

a) Ocena zgłaszalności do programu

Informacja o wysokości frekwencji będzie szacowana w trakcie trwania programu, co da możliwość podjęcia działań w celu jej zwiększenia. Pozwoli to także regulację ilości zakupionych szczepionek podczas realizacji programu.

b) Ocena jakości świadczeń w programie

Każdy uczestnik programu będzie poinformowany o możliwości zgłaszania uwag pisemnych do realizatora szczepień przeciw grypie w zakresie jakości udzielanego świadczenia.

7. Ocena efektywności programu

Ocena efektywności programu zostanie przeprowadzona na podstawie danych będących w dyspozycji realizatora programu. Sporządzane zostanie sprawozdanie ze szczepień, obejmujące liczbę zaszczepionych mieszkańców.